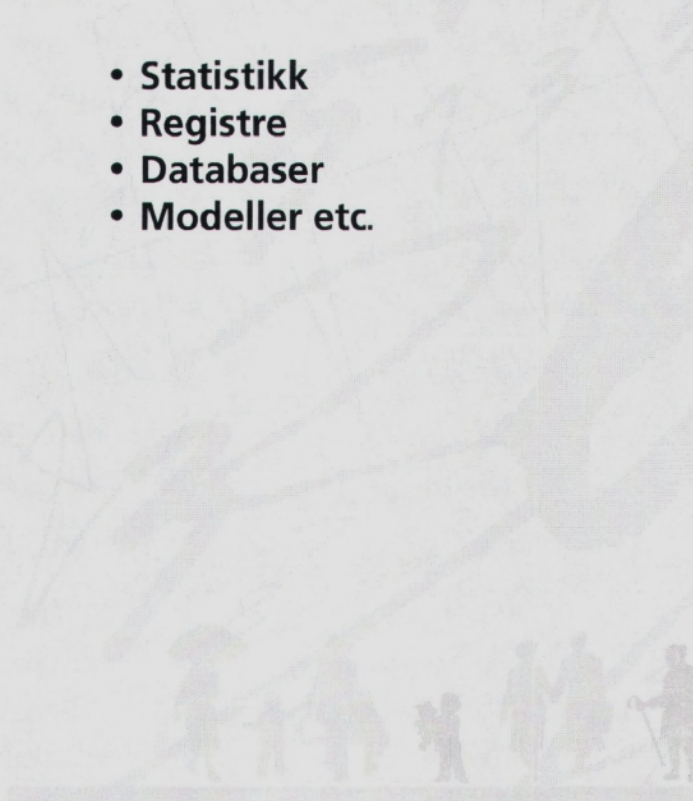

Januar 2001

Tall om personer og husholdninger

- Statistikk
- Registre
- Databaser
- Modeller etc.

Innhold

Statistikk	3
Befolkningsstatistikk	3
Dødsårsaksstatistikken	4
Pasientstatistikken	5
Økonomisk sosialhjelp	6
Pleie og omsorgsstatistikk	7
Sentral sykefraværstatistikk	8
Inntektsstatistikk. Personer og familier	9
Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger	10
Sysselsettingsstatistikk	11
Arbeidskraftundersøkelsene (AKU)	12
Utdanningsstatistikk	13
Samordnede levekårsundersøkelser	14
Databaser	15
FD-Trygd	15
System for persondata (SFP)	16
Forløp person – bedrift	17
Regionaldatabasen	18
Tidsseriedatabasen	18
Annen informasjon	19
Framskrivinger av folkemengden	19
Mikrosimuleringsmodellen MOSART	20
Boligadresseprosjektet	22
Omnibusundersøkelser	23
KOSTRA	24
GERIX	25
Brukertjenesten	26
Bestilling av data	26
Samarbeid med NSD	27
Publisering	28
SSBs webtjeneste	28
SSBs publikasjoner	28

Statistikk

Befolkningsstatistikk

www.ssb.no/emner/02/

Statistisk sentralbyrå har utførlig statistikk over folkemengde, familier, barn og befolkningsendringer.

Befolkningsstatistikken er i all hovedsak basert på folkeregistermateriale, supplert med data fra noen få intervjuundersøkelser (kvartalsvise omnibusundersøkelser og Familie- og fruktbarhetsundersøkelsen 1988)..

Folkeregistermateriale gir årlig statistikk over folkemengde fordelt etter kjønn, alder, sivilstand, statsborgerskap og landbakgrunn, familier etter type, barn, og følgende befolkningsendringer: Fødte, døde, flyttinger mellom kommuner, flyttinger til og fra Norge, inngåtte ekteskap og registrerte partnerskap, skilsmisser, separasjoner, overganger til norsk statsborgerskap og adopsjoner. All denne statistikken (unntatt for barn) er tilgjengelig på kommunenivå.

Hvert kvartal publiseres foreløpige tall for folkemengde, fødte, døde og flyttinger ned til kommuner.

Mer informasjon: Oppdragbefolkning@ssb.no

Dødsårsaksstatistikken

www.ssb.no/dodsarsak/

Dødsårsaksstatistikken i Statistisk sentralbyrå inneholder opplysninger om årsak til død – både sykdommer og ytre årsak til skade og forgiftning.

Statistikken omfatter alle personer som på dødstidspunktet var registrert bosatt i Norge, uansett om dødsfallet fant sted i eller utenfor Norges grenser. Som medlem av Verdens helseorganisasjon har Norge fra 1. januar 1951 forpliktet seg til å utarbeide offisiell dødsårsaksstatistikk i overensstemmelse med den internasjonale sykdomsklassifikasjonen (ICD) og de prinsipper og retningslinjer som gjelder for koding av dødsårsak.

Dødsårsaksdata er en viktig kilde for medisinsk forskning. Det er Statistisk sentralbyrå som formidler data til forskere og andre brukere. Hvis nødvendige tillatelser foreligger fra Statens helse-tilsyn og Datatilsynet kan det utleveres individdata til forskningsbruk (tidsbegrenset). Dødsårsaksregisteret har egen konsesjon fra Datatilsynet som regulerer driftssamarbeid med andre helseregistre samt bruk og utlevering av informasjon. Registerne er Statens helsetilsyn.

Dødsårsaksstatistikken publiseres årlig i NOS Dødsårsaker og finnes på SSBs web-sider. Publikasjonen NOS Dødsårsaker 1995 inneholder blant annet retningslinjer for utfylling av dødsmelding, og ICD-9 regler valg av underliggende dødsårsak. NOS Dødsårsaker 1996 inneholder informasjon om overgangen til ICD-10, samt europeisk forkortet dødsårsaksliste etter ICD-10 med overgang til 8. og 9. revisjon. Her finnes også liste over relevante publikasjoner på fagområdet.

Mer informasjon: Finn.Gjertsen, fgj@ssb.no, tlf. 22 86 45 44

Pasientstatistikken

www.ssb.no/pasient/
www.ssb.no/emner/03/hjulet/

Formålet med statistikken er å samle inn informasjon om heldøgns pasienter ved somatiske sykehus. Det registreres blant annet antallet utskrivninger, antall liggedager og diagnoser.

Dataene hentes ut fra sykehusenes egne edb-systemer. Tidligere var SSB med og reviderte dataene, men fra og med 1997 blir disse levert til NPR (Norsk Pasient Register) for revisjon. Dataene er av to typer: administrative og medisinske. Opplysningene er knyttet til hver pasient som skrives ut, med ca. 700 000 utskrivninger i løpet av et år. Dataene er avidentifiserte, hver pasient registreres med et pasientnummer, ikke personnummer. Dette medfører at det bare er mulig å følge pasienten innenfor ett sykehus i løpet av ett år.

Statistikken er nasjonal, alle de store og de aller fleste mindre somatiske sykehus, både alminnelige sykehus og somatiske spesialsykehus, er med i statistikkgrunnlaget. Diagnosene ble frem til 1998 kodet i ICD-9 (International classification of diseases), mens fra og med 1999 årgangen blir de kodet i ICD-10.

Andre institusjonstyper er ikke med i statistikkgrunnlaget. Psykiatriske avdelinger på somatiske sykehus er holdt utenfor. Det samme gjelder polikliniske avdelinger og dagpasienter. Pasienter uten gyldig oppgitt kommunenummer er også utelatt.

Statistikken publiseres to ganger i året, med foreløpige tall i april og endelige tall i løpet av sommeren. Tabeller legges ut på internett hvert år. NOS Pasientstatistikk blir gitt ut regelmessig, men ikke årlig. Utvalgte tall publiseres også i forbindelse med "Styrings- og informasjonshjulet for helse og sosialtjenesten i kommunene" (HJULET).

Mer informasjon:

Elin Skretting Lunde, esl@ssb.no, tlf. 22 86 46 77

Vidar Strandseter, vst@ssb.no, tlf. 22 00 44 44

Merete Thonstad, met@ssb.no, tlf. 22 86 46 36

Økonomisk sosialhjelp

www.ssb.no/emner/03/04/

I sosialhjelpsstatistikken finnes informasjon om blant annet antall sosialhjelpsmottakere, det totale utbetalte stønadsbeløpet for økonomisk sosialhjelp og gjennomsnittlig stønadstid per mottaker.

Sosialhjelpsstatistikken bygger for det meste på opplysninger om hver enkelt sosialhjelpsmottaker i kommunene. Statistikken omfatter alle som mottar sosialhjelp det aktuelle året. Den har opplysninger om mottakerens kjønn, alder, ekteskapelig status, om sammensetningen av husholdningen de bor i og hvor mange barn de har forsørgeransvaret for. Statistikken har også opplysninger om mottakerene er norske eller utenlandske statsborgere og hva som er deres viktigste kilde til livsopphold, hvilke trygdeytelser de mottar, hvilke forhold de har til arbeidsmarkedet og hvor stort beløp de får utbetalt alt i alt. Opplysning om fødselsnummer gjør det mulig å koble med andre typer registerdata for statistikk- og forskningsformål.

Statistikken bygger på oppgaver fra sosialkontorene i hver enkelt kommune over klienter som fikk økonomisk hjelp etter lov om sosiale tjenester i statistikkåret. Innsamlingen skjer ved årlig innsending av papirskjema eller elektroniske data. Dersom en kommune ikke klarer å levere data innen publisering, blir tall fra året før benyttet. NOS Sosialhjelp og barnevern publiseres årlig.

Mer informasjon:

Thomas Hugaas Molden, thm@ssb.no, tlf. 22 86 47 93

Pleie og omsorgsstatistikk

www.ssb.no/emner/03/03/20

Føremålet med statistikken er å gi ei samla oversikt over pleie- og omsorgstenestene på kommunenivå.

Oppgåvene inkluderer summariske opplysningar om brukarane av heimetenester, tilbodet av tenester innanfor heimetenestene, institusjonar for eldre og funksjonshemma og bebuarane i desse, bebuarar og bustader til pleie- og omsorgsføremål og personell innanfor pleie- og omsorgstenestene.

Statistikken er basert på registrering av pleie- og omsorgstenestene i alle kommunar, inkludert alle institusjonane for eldre og funksjonshemma, både private og kommunale, som fell under pleie og omsorg.

Pleie- og omsorgsstatistikken baserer seg på årlege utsendingar av fire ulike spørjeskjema til alle kommunar og institusjonar for eldre og funksjonshemma.

Statistikken må sjåast i samanheng med statistikken for helse-tenestene i kommunane (www.ssb.no/helsetjko/). Her finn ein mellom anna ei oversikt over dei årsverka i pleie og omsorgstenestene som vert utførte av lækjarar og fysioterapeutar.

NOS Pleie- og omsorgsstatistikk blir gitt ut årleg, i tillegg blir einskilde tal gitt i “Styrings- og informasjonshjulet for helse og sosialtjenesten i kommunene” (HJULET). Statistikken blir publisert to gonger i året, førebelse tal juni og endelege tal i oktober.

Meir informasjon: Åsne Vigran, vig@ssb.no, tlf. 22 00 44 86

Sentral sykefraværstatistikk

(foreløpig ikke.på internett)

Nå etableres en landsdekkende statistikk som skal dekke mest mulig av sykefraværet blant norske arbeidstakere.

I dag finnes kun statistikker for sykefravær som dekker deler av arbeidslivet med få muligheter for sammenlikninger på tvers av områdene de dekker.

Statistikken vil omfatte opplysninger om selve sykefraværforholdet, som antall sykemeldte, antall sykefraværskdager, sykemeldingsgrad og diagnose. Det vil også skaffes til veie data om de sykemeldtes arbeidstakerforhold samt mer generelle bakgrunnsvariabler som alder, kjønn, utdanning og bosted.

Sentral sykefraværstatistikk bygger på en registerdel og en utvalgsdel. Sykefraværregisteret som utgjør registerdelen, er basert på trygdekontorenes registreringer av sykmeldingsattester. Rikstrygdeverket er ansvarlig for etablering og drift av dette registeret som gir data for alle sykmeldte arbeidstakere på individnivå. I tillegg benyttes Arbeidstakerregisteret for innhenting av data for alle arbeidstakerforhold som står sentralt i utarbeidelsen av realmåltall

Når det gjelder det egenmeldte sykefraværet fra en til tre dager, benyttes en bedrifts-basert utvalgsundersøkelse som er SSBs hovedansvar.

Publisering er utsatt i påvente av at Rikstrygdeverket får innvilget konsesjon fra Datatilsynet for sitt nye sykefraværregister.

Mer informasjon: Jørn Ivar Hamre ham@ssb.no, tlf 22 86 49 29

Inntektsstatistikk. Personer og familier

<http://www.ssb.no/emner/05/01/inntpf>

Inntektsstatistikken for personer og familier er en fulltelling og gir opplysninger om inntekt fra ulike inntektskilder for hele den bosatte befolkningen. Statistikken har person og familie som enhet, men kan ikke gi tall for husholdningene.

Fra og med inntektsåret 1993 ble alle selvangivelsene til det norske folk tilgjengelig i elektronisk form. Dette gjorde det mulig å sammenstille en rekke ulike registre over inntekt for å gi et heldekkende bilde av befolkningens inntekter. I tillegg til inntektene fra selvangivelsen omfatter datagrunnlaget flere ulike skattefrie stønader som f.eks. bostøtte, sosialhjelp, studiestipend og kontantstøtte.

I tillegg til å utgjøre en selvstendig inntektsstatistikk for personer og familier, kan datagrunnlaget også benyttes til å skaffe inntektsdata til andre undersøkelser eller databaser, for eksempel levekårsundersøkelsene, Folke- og bolig tellingen eller FD-Trygd.

Mer informasjon: Jon.Epland, jep@ssb.no

Inntekts- og formuesundersøkelsen for husholdninger

www.ssb.no/ifhus/

Inntekts- og formuesundersøkelsen (IF) belyser temaer som husholdningenes inntektssammensetning, inntekts- og formuesutvikling over tid, sammenligning av inntektsnivået til ulike grupper, endringer i inntekts- og formuesfordelingen, og forekomst av lavinntekt (fattigdom) blant norske husholdninger.

IF blir også benyttet til å presentere demografisk statistikk med husholdninger som enhet.

Inntekts- og formuesundersøkelsen er en representativ utvalgsundersøkelse som omfatter om lag 15 000 husholdninger, eller nær 40 000 individer (1998). Opplysninger om hvem som inngår i husholdningen blir samlet inn ved hjelp av intervju, mens inntekts- og formuesdata blir koplet på fra ulike registre, for eksempel fra skatte- og trygdeetaten. Statistikken gjennomføres hvert år.

IF dekker i dag de fleste kontantinntektene som husholdningene mottar. Dette gjelder lønns- og næringsinntekter, kapitalinntekter skattepliktige overføringer og flere skattefrie stønader. I tillegg har en opplysninger om utgiftsposter som skatter og pensjonspremier mv. For en mer detaljert beskrivelse av datagrunnlaget viser vi til NOS C 581 "Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger 1986-1996" eller til "Om statistikken" på www.ssb.no/ifhus/.

Ut over det materiale som allerede finnes i publisert form, kan det mot betaling foretas utkjøringer av tabeller. Inntekts- og formuesundersøkelsen er også tilgjengelig for forskere i form av anonymiserte mikrodata tilrettelagt av NSD.

Mer informasjon: Jon.Epland, jep@ssb.no

Sysselsettingsstatistikk

www.ssb.no/06/01/

Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken gir personrelaterte, jobberelaterte og bedriftsrelaterte opplysninger om arbeidstakere og baserer seg hovedsakelig på Arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret (A/A-registeret).

Personer som bare finnes i A/A-registeret defineres automatisk som lønnstaker. Dersom en person står registrert med et aktivt heltidsarbeidsforhold i A/A-registeret vil personen bli definert som lønnstaker, selv om det er rapportert næringsinntekt i Ligningsregisteret. For personer med næringsinntekt, vil det hvert år ved hjelp av ligningsregisteret bli satt en inntektsgrense for å bli definert som selvstendig. Personer som ikke er meldt inn i A/A-registeret og bare har næringsinntekt over den fastsatte grensen, blir definert som selvstendig næringsdrivende.

Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken gjelder personer i alderen 16-74 år pr. 31.12. Statistikken gir bl.a. opplysninger om kjønn, alder, bostedskommune, statsborgerskap, ekteskapelig status, høyeste fullførte utdanning, fullføringstidspunkt for høyeste fullførte utdanning, viktigste arbeidsforhold/arbeidsledig/ikke sysselsatt, type arbeidsforhold, avtalt arbeidstid, yrke (f.o.m. 2001), næring, arbeidsstedskommune, institusjonell sektor (f.o.m. 1998) og eierforhold.

Personer kan følges over tid og det kan ved å aggregere på bedriftsnivå lages flere bedriftsrelaterte variabler som f.eks. kjønns-, alders og utdanningsprofil for disse.

Mer informasjon: Inge Aukrust, iau@ssb.no, tlf. 22 86 47 81

Arbeidskraftundersøkelsene (AKU)

www.ssb.no/aku/

AKU er den viktigste kilden til informasjon om arbeidsmarkedet.

Undersøkelsene gjennomføres kvartalsvis (siden 1972), basert på et representativt utvalg av befolkningen i alderen 16-74 år. Utvalget består av 24.000 personer i kvartalet, og svarprosenten ligger på omkring 90. Intervjuobjektene deltar 8 ganger i løpet av 8 påfølgende kvartaler.

AKU kartlegger befolkningens tilknytning til arbeidsmarkedet som sysselsatt i inntektsgivende arbeid, arbeidsledig eller utenfor arbeidsstyrken. På den måten gir AKU en konsistent og uttømmende fordeling på de ulike statuskategorier til enhver tid. Personer utenfor arbeidsstyrken fordeles på virksomheter/statuser som hjemmearbeidende, under utdanning, førtidspensjonister/uføre, alderspensjonister eller annet. Denne klassifiseringen er basert på et enkelt spørsmål om hva de hovedsakelig betrakter seg som. Svarkategoriene er ikke gjensidig utelukkende. Videre spørres de som verken er sysselsatt eller arbeidsledig om de ønsker inntektsgivende arbeid, og om de eventuelt har søkt.

En lang rekke variable inngår i materialet, foruten de demografiske kan nevnes utdanningsnivå, yrke, næring, avtalt/vanlig arbeidstid, faktisk arbeidstid i referanseuka, fast eller midlertidig ansettelse, fravær fra arbeid, biarbeidsforhold og undersysselsetting. I 2. kvartal hvert år er AKU noe utvidet med spørsmål om blant annet deltakelse i jobbrelevant kurs eller utdanning siste 4 uker, tidligere arbeidsforhold, overtidarbeid, samt om man har skift- eller turnusarbeid, helgearbeid, kvelds- eller nattarbeid.

Mer informasjon: Tor Petter Bø, tpb@ssb.no, tlf. 22 86 47 87

Utdanningsstatistikk

www.ssb.no/emner/04/02/

Utdanningsstatistikken gir opplysninger om personer i utdanning, om personer som har avsluttet en eller flere utdanninger og om befolkningens høyeste utdanningsnivå.

Utdanningsopplysningene som enten hentes inn direkte fra den enkelte utdanningsinstitusjon eller fra sentrale registre bearbeides, og det publiseres endelig statistikk over alle elever og studenter som er i utdanning per 1. oktober det gjeldende år. I tillegg publiseres det foreløpige tall over videregående utdanning som en del av SSBs offisielle statistikk. Dataene som brukes i forbindelse med publiseringen av foreløpige tall er bare delvis bearbeidet og kan avvike fra de endelige tallene. Det endelige sluttproduktet er BHU-registeret (befolkningens høyeste utdanning) som oppdateres på bakgrunn av dataene over avsluttet utdanning. Statistikkene publiseres årlig på SSBs nettsider og i den gule serien Aktuell utdanningsstatistikk.

Mer informasjon:

Terje Krokstad, krt@ssb.no, tlf. 62 88 52 91

Lise Styrk Hansen, lsh@ssb.no, tlf. 62 88 54 73

Samordnede levekårsundersøkelser

www.ssb.no/emner/00/02/

De samordnede levekårsundersøkelser inneholder informasjon om generelle levekår, helse, boforhold, arbeidsliv og tidsbruk.

Hvert år gjennomføres to intervjuundersøkelser om levekår, en tverrsnittsundersøkelse og en panelundersøkelse, hver med et utvalg av 5000 voksne. Innholdet i tverrsnittsundersøkelsene roterer etter en bestemt plan, slik at undersøkelsene i løpet av en treårsperiode dekker alle temaene som inngikk i de tidligere undersøkelsene av levekår. I tillegg gjennomføres det hvert tiende år en tidsbruksundersøkelse. Statistisk sentralbyrå finansierer 30 minutter av intervju-tiden i tverrsnittsundersøkelsen. 30 minutters intervju-tid er åpen for spørsmål med ekstern finansiering

Den første tverrsnittsundersøkelsen ble gjennomført høsten 1996 og hadde arbeid og arbeidsmiljø som temaer. Undersøkelsen i 1997 dekket boforhold, fritid og vold, mens undersøkelsen i 1998 dekket temaene helse og helsetjenester, omsorg og sosial kontakt. Andre runde startet opp høsten 2000. Undersøkelsene kan kobles med en rekke registre.

Panelundersøkelsen startet i januar 1997. Den legger hovedvekten på temaene boforhold, arbeid og arbeidsmiljø og helse. Intervju-tiden er begrenset til 30 minutter. En vesentlig del av forløps-informasjonen vil komme fra registre. Det legges opp til rutinemessig å koble med inntekts- og formuesundersøkelsen og med forløpsdatabasen FD-trygd.

Mer informasjon: Arne S. Andersen, asa@ssb.no, tlf. 22 86 46 71

Databaser

I tillegg til de ordinære statistikkene har SSB tilgang på en rekke registre og databaser. Her presenteres de som har mest med trygd å gjøre.

Det er mulig å bestille data fra disse kildene.

FD-Trygd

www.ssb.no/emner/03/04/30

Dataene i FD-Trygd gir grunnlag for å studere personers trygdekarrierer og belyse overganger fra trygd til arbeid, eller omvendt.

FD-Trygd (Forløpsdatabasen-Trygd) er en stor forløpsdatabase i Avdeling for personstatistikk. Basen dekker hele befolkningen og inneholder hendelsesorienterte data på individnivå fra og med 1992. De viktigste datatypene som inngår i basen er trygdedata, demografidata, utdanningsdata, sysselsettingsdata, arbeidssøkerdata, sosialhjelpsdata og inntekts- og formuesdata. Dataene i FD-Trygd bygger på opplysninger i administrative registre, og de sentrale dataleverandørene er Rikstrygdeverket, Aetat og Statistisk sentralbyrå.

Dataene kan anvendes til ulike typer velferdsforskning og gir muligheter for å framskaffe forskningsbasert kunnskap om hvordan velferdssystemet fungerer både for befolkningen generelt og for spesielle grupper i befolkningen. Basen ble åpnet for utlevering av data 1. februar 1999.

Mer informasjon:

Anders Akselsen, ana@ssb.no, tlf. 22 86 47 88

Dag Kiberg, dag.kiberg@nsd.uib.no, tlf. 55 58 21 17

System for persondata (SFP)

System for persondata (SFP) er et system av datafiler fra 1992-1998 basert på administrative data om personer.

Fokus er på arbeidsmarked, og det gis status i november med hensyn til sysselsetting, registrert arbeidsledighet og deltakelse på arbeidsmarkedstiltak. Systemet inneholder også noe om statuser som «under utdanning», «mottaker av alderspensjon»/«uføretrygd» og liknende. Dessuten finnes variable som næring, arbeidstid, bostedskommune, høyeste utdanning, innvandrerbakgrunn samt noe om inntekter knyttet til en del av statusene. Det er foretatt en konsistensbehandling av de ulike arbeidsmarkedsdatabasene og personene er blitt knyttet til en hovedstatus.

Konsistensbehandlingen gir dermed alle personer mellom 16 og 74 år en gjensidig utelukkende hovedstatus i og utenfor arbeidsstyrken. I arbeidsstyrken kan personens hovedstatus være at de er på sysselsettingstiltak, på attføringstiltak, på opplæringstiltak, lønnskuttet, selvstendig næringsdrivende, helt arbeidsledig eller langtidssykemeldte. Utenfor arbeidsstyrken er populasjonen fordelt på hovedstatusene under ordinær utdanning, uførepensjonert, annen attføring, alderspensjonister, etterlattepensjonister (fra og med 1994), enslige forsørgere (fra og med 1994), sosialhjelpsmottakere (fra og med 1994) og annet.

Mer informasjon: Bjørn Mathisen, mat@ssb.no, tlf. 22 86 48 89

Forløp person – bedrift

Prosjektet “Forløp person – bedrift” skal lage en database om relasjonene mellom personer og bedrifter.

Formålet med prosjektet er å tilrettelegge mikrodata for forskere som beskriver forløpet av relasjonen mellom personer og bedrifter over tid. Dette har sin bakgrunn i ønsket om å bedre forståelsen av utviklingen på arbeidsmarkedet. Det kan kobles på bedriftsopplysninger, som næring og arbeidssted, samt personopplysninger, for eksempel alder, kjønn og inntekt til disse relasjonene. Det vil også kunne kobles på informasjon relatert til jobb, som lønn og varighet av jobben.

Det regnes med at selve relasjonene mellom personer og bedrifter over tid, forløpet, vil være klart i 2001. Ellers henviser vi til omtalen av System for persondata (SFP), når det gjelder persondataene. Bedriftsopplysninger vil vi hente fra Bedrifts- og foretaksregisteret, industristatistikken og andre sektorstatistikker i Statistisk sentralbyrå.

Selve databasen forventes å være ferdig utarbeidet høsten 2001.

Mer informasjon: Magne Bråthen, mab@ssb.no, tlf. 22 00 44 01

Regionaldatabasen

Regionaldatabasen (RD) inneholder statistikk fra de fleste emneområder, hovedsakelig på fylkes- og kommunenivå.

Når det gjelder trygd, inneholder databasen kommunedata om trygdemottakere, blant annet alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjonister 1985-1999 og en rekke data om trygd og sosiale stønader for landet som helhet siden 1947.

Mer informasjon: Solveig Hofossbråten, hof@ssb.no, tlf. 62 88 52 76

Tidsseriedatabasen

Tidsseriedatabasen (TD) inneholder hovedsakelig økonomisk korttidsstatistikk, men også enkelte kvartalstall om pensjoner og stønader tilbake til 1980.

Mer informasjon: Steinar Smith, sms@ssb.no, tlf. 62 88 52 95

Verken RD eller TD er tilgjengelige for folk utenfra, men data kan bestilles. Mange av seriene fra tidsseriedatabasen publiseres på internett i Statistisk månedshefte: www.ssb.no/sm/

Annen informasjon

Framskrivinger av folkemengden

www.ssb.no/folkfram/

Folkemengden blir framskrevet etter alder, kjønn og bosted hvert tredje år.

Den siste framskrivningen ble gjort i 1999.

Befolkningen blir framskrevet ett år om gangen etter kohort-komponentmetoden for 90 økonomiske regioner som deretter fordeles på de enkelte kommunene. I framskrivingsmodellen blir det regnet med 3 alternativer for henholdsvis fruktbarhet, dødelighet, nettoinnvandring og sentraliseringsgrad for innenlandsk flytting (pluss et alternativ uten flytting). Alternativene blir bestemt ut fra analyse av den historiske utviklingen og den mulige utviklingen fremover.

Mer informasjon:

Helge Brunborg, hbr@ssb.no, tlf. 22 86 48 65

Aslaug Hurlen Foss, ahf@ssb.no, tlf. 22 86 44 37

Mikrosimuleringsmodellen MOSART

www.ssb.no/emner/02/03/sos101

MOSART er en dynamisk mikrosimuleringsmodell for framskrivinger og analyser av framtidig arbeidstilbud, utdanningsnivå og trygd.

Navnet MOSART er et akronym for “MOdell for mikrosimulering av Skolegang, ARbeidstilbud og Trygd.” Modellen starter med et representativt utvalg av befolkningen i Norge i 1993, og simulerer det videre livsløpet for hvert enkelt individ med hensyn til inn- og utvandring, død, fødsler, husholdningsdannelse, skolegang og innvirkning på utdanningsnivå, overganger til langtidsytelser fra Folketrygden og arbeidstilbud og -inntekter. Utfra de simulerte livsløpene beregnes ytelser fra Folketrygden. Modellen har også en enkel simulering av andre inntektskomponenter og sparing, med en tilhørende beregning av skatt. Startpunktet for simuleringen er et utvalg av befolkningen med faktiske opplysninger for pensjons-poenghistorier og andre viktige kjennetegn i startåret, da disse opplysningene er viktige for blant annet framtidige pensjonsutbetalinger.

Simuleringen av hvert enkelt livsløp bygger på en antakelse om at hvert enkelt individ i hvert enkelt år har gitte sannsynligheter avhengig av sine egne kjennetegn for å oppleve begivenheter som påvirker de kjennetegnene vi modellerer. Modellen trekker så om disse begivenhetene inntreffer ved at “datamaskinen ruller terning”. Når dette gjøres for et tilstrekkelig stort utvalg, kan man si noe om utviklingen for befolkningen og grupper av befolkningen, gitt de forutsetningene man gjør om sannsynlighetene som påvirker utviklingen i hvert enkelt livsløp. I en referansebane vil disse forutsetningene typisk være at alle sannsynlighetene holder seg på dagens nivå, og framskrivningen viser da konsekvensen av hva som skjer hvis “alt fortsetter som nå”. Rundt referansebanen presenteres alternative beregninger som belyser følsomheten for endringer i forutsetningene (for eksempel endret fruktbarhet) og konsekvenser av endringer i politikken (for eksempel endringer i grunnbeløpet).

Simuleringen av langtidsytelser omfatter alders-, uføre- og etterlattepensjon fra Folketrygden, avtalefestet pensjon og attføring. Simuleringen av ekteskap og samboerskap (husholdningsdannelse) gjør det mulig å se ektefellenes pensjonsrettigheter i sammenheng, for eksempel arv av pensjonsrettigheter. MOSARTs styrke som trygdemodell er et godt datagrunnlag og at modellen ser de ulike kjennetegnene i sammenheng på individnivå ("personregnskap"). For eksempel vil yrkesprosentene og den demografiske utviklingen påvirke både arbeidsstyrken som skal finansiere folketrygden og de rettigheter som blir opptjent i folketrygden, og MOSART vil sikre konsistens mellom forutsetningene på disse ulike områdene.

Utvalget i datagrunnlaget for modellen omfatter 12 prosent av befolkningen i Norge ved utgangen av 1993, samt et supplerende utvalg av samme størrelse med personer som har dødd i eller utvandret fra Norge i perioden 1967-1993. Samboere med felles barn og ektepar er trukket ut sammen. For hele utvalget har vi fullstendige pensjonspoengrekker for årene 1967 -1994 og forløpsdata for barnetall, ekteskapelig status, utdanning og trygd for årene 1985 - 1993. Datagrunnlaget brukes både som et startpunkt for framskrivningen og for å kunne beregne sannsynligheter for at ulike begivenheter vil inntreffe for personer med gitte kjennetegn.

Vi planlegger å oppdatere datagrunnlaget med 2001 eller 2002 som nytt basisår, og dataene vil da bli tilgjengelig i 2004. Et nytt adresseregister som skal være i drift fra slutten av 2001 vil gjøre det mulig å inkludere flere husholdsrelasjoner i utvalget.

Mer informasjon: Dennis Fredriksen, dff@ssb.no, tlf. 22 86 48 46

Boligadresseprosjektet

www.ssb.no/boligadr

Gjennom boligadresseprosjektet vil alle boliger i Norge få sin unike adresse.

Det sentrale i boligadresseprosjektet er å utvide GAB-registeret (Register over grunneiendommer, adresser og bygninger) til å omfatte informasjon om alle boliger i Norge, samt knytte forbindelsen mellom bolig i GAB og person i DSF (Det Sentrale Folkeregister).

Adressebegrepet i GAB og DSF skal utvides med et bolignummer som gjør at alle boliger og personer får sin unike adresse. Hittil har ikke personer som bor i hus med flere boliger hatt en slik unik adresse.

Folke- og boligtellingsen 2001 er knyttet til boligadresseprosjektet på den måten at oppgavegiverne som bor i flerbolighus, skal føre opp den nye boligadressen på boligskjemaet. Etter tellingen skal den nye boligadressen overføres til DSF, og oppdateres via ordinære flyttemeldinger.

Etter dette vil det være mulig å produsere årlige tellingsdata og forbedre husholdningsstatistikken i Norge.

Mer informasjon: Paul Inge Severeide, pis@ssb.no, tlf. 62 88 52 90

Omnibusundersøkelser

www.ssb.no/omssb/oppdrag/omnibus

Statistisk sentralbyrås omnibusundersøkelser er et tilbud til oppdragsgivere som vil ha utført en undersøkelse.

Fire ganger i året samles ulike tema med samfunnsmessig interesse fra flere oppdragsgivere i én undersøkelse.

Seksjon for intervjuundersøkelser står for gjennomføringen av undersøkelsene. Vi gjennomfører fire omnibusundersøkelser i året, to besøksomnibuser og to telefonomnibuser.

Undersøkelsene gjennomføres blant 2000 tilfeldig utvalgte personer i alderen 16-79 år som er bosatt i Norge.

Hver oppdragsgiver i Statistisk sentralbyrås omnibus betaler en fast pris per halvminutt intervjuetid. Prisen på intervjutiden varierer etter om det er en besøks- eller telefonomnibus man deltar i.

Spørsmålsprisen for besøks- og telefonomnibusene inkluderer konsulentbistand ved utforming av spørsmål, et sett med rundt 20 faste bakgrunnskjenntegn, som kjønn, alder, utdanning, familieforhold, sysselsetting og økonomi, en fylldig dokumentasjonsrapport, tabeller hvor svarene på de enkelte spørsmål blir brutt ned på inntil fem valgte bakgrunnskjenntegn, elektronisk tilrettelegging av data for egne analyseprogrammer

Etter nærmere avtale kan vi dessuten tilby fokusgrupper og kognitiv kartlegging i forkant av undersøkelsen, tilleggsutvalg, registerkoblinger, analysebistand og resultatrapporter fra undersøkelsen.

Mer informasjon: Elisabeth.Rønning, elr@ssb.no, tlf. 22 86 45 98

KOSTRA

www.ssb.no/kostra/

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et system for å overføre data elektronisk fra kommuner og fylkeskommuner samt å samordne innholdet i de ulike rapporteringene.

Systemet skal omfatte samtlige kommuner og fylkeskommuner fra og med statistikkåret 2001. På den tekniske siden er målsetningen å erstatte papirbaserte løsninger og å fremskynde SSBs publisering. På den innholdsmessige side sikter man mot å gi mer relevante og kvalitativt bedre tall.

KOSTRA innlemmer og erstatter de tilsvarende rapporteringer som tidligere gikk fra kommuneforvaltningen til Statistisk sentralbyrå (SSB), blant annet i helse- og sosialsektoren. I hovedsak dreier dette seg om summariske data om personell, aktivitet og brukere i kommunale og fylkeskommunale helse-, sosial- og omsorgstjenester.

Enkelte data sendes på institusjonsnivå (om hvert enkelt somatiske og psykiatriske sykehus og sykehjem/aldershjem), og enkelte på individnivå med fødselsdato og personnummer (sosialhjelp, barnevern, familievern).

Alle data rapporteres elektronisk til en såkalt mottakstjener i SSB. Derfra aggregeres data i første omgang til såkalte "nøkkeltall" på SSBs nettsider. I denne publiseringen, som både inneholder forholdstall og råtall, gjøres sammenligninger av kommunenes behov og prioriteringer/kostnader innen ulike tjenester. De mer detaljerte tallene overføres som tidligere til aktuell fagseksjon i SSB.

Som tidligere overføres også aktuelle data fra SSB til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Mer informasjon: Harald Tønseth, harald.tonseth@ssb.no

GERIX

(er foreløpig ikke på nettet, men kommer på www.ssb.no/emner/03/03)

Fra og med 1995 har omkring 50 kommuner levert data på GERIX-format til statistikken over pleie- og omsorgstjenester. Nå skal systemet gjøres enklere.

Formålet med GERIX var i sin tid å skaffe kommunene bedre datagrunnlag for planlegging og beslutninger vedrørende pleie- og omsorgstjenesten, og samtidig få fram bedre datagrunnlag for den offisielle statistikken for området. Det ble utviklet kravspesifikasjon for et edb-basert fagsystem for pleie- og omsorgstjenestene. Det viktigste enkeltelement var individregistrering av brukere av tjenestene. Individdataene skulle inneholde det minimum av data om brukere av pleie- og omsorgstjenester som trengtes for kommunal og sentral planlegging. Systemet ble tilbudt kommunene fra en rekke IT-firmaer. For kommunene var det tale om en frivillig ordning, og fra og med 1995 har omkring 50 kommuner levert data på GERIX-format til statistikken over pleie- og omsorgstjenester.

Men flere kommuner oppfattet og brukte systemet som et rent statistikkssystem, og ikke som et fagsystem for daglig bruk. Dette førte etter hvert til at mange hevdet at GERIX var altfor omfattende. I 1997 ble det besluttet at et nasjonalt informasjonssystem for pleie- og omsorgssektoren skulle utredes, blant annet basert på erfaringer med GERIX. Det var en forutsetning at dataene i omfang skal være mindre enn i GERIX, at grupperinger og klassifiseringer skal samordnes med andre fagsystemer og at grupperinger i samsvar med funksjonsinndelingen i KOSTRA skal kunne gjøres. Det ble nedsatt en statistikkgruppe som skulle komme fram til det minimum av data som staten bør pålegge kommunene å avgi. Innstillingen fra denne gruppen foreligger, og er i skrivende stund (nov. 2000) på høring.

GERIX vil være i drift til det nye systemet, som går under navnet IPLoS (individbasert pleie- og omsorgsstatistikk), er ferdig utviklet og kan tas i bruk i kommunene.

Mer informasjon: Jon Holmøy, jho@ssb.no, tlf. 22 86 46 50

Brukertjenesten

Bestilling av data

SSB gir opplysninger til statistisk bruk i forskning og offentlig planlegging. Det er etablert en brukertjeneste som skal veilede og bistå ved bestilling av data.

Utlevering til forskningsformål kan skje til etablerte forskningsinstitusjoner, forskere med forskningskompetanse og hovedfagsstudenter, forutsatt at disse er under veiledning av en ansatt med forskerkompetanse. Utlevering av data til offentlig planlegging kan skje til planleggingsorganer i stat eller kommune. Utlevering kan også foretas til et organ som skal utarbeide slik statistikk på oppdrag for stat og kommune. For begge utleveringer gjelder det at opplysningene skal aidentifiseres i den grad formålet tillater.

Et register hvor opplysninger om fødselsnummer, navn og adresse er fjernet kalles et aidentifisert register. Aidentifiserte registre betraktes i denne sammenheng som personregistre. Det er derfor nødvendig med konsesjon fra Datatilsynet og tillatelse fra registreier før utlevering kan finne sted. I de tilfellene registeret fins i SSB, er det SSB som søker registreier om tillatelse. Personopplysninger som er innhentet på frivillig grunnlag må alltid anonymiseres. Konsesjon fra Datatilsynet åpner ikke uten videre for adgang til utlevering. SSB gjør sin selvstendige vurdering av prosjektet og bruk av dataene. Beskrivelse av formålet med undersøkelsen og dokumentasjon av behovet for enkeltkjennermerker er et krav.

Før arbeidet settes i gang, vil SSB kalkulere oppdraget og gi et pristilbud. Prisen vil være beregnet til selvkost.

Mer informasjon:

Halvor Strømme, hst@ssb.no, tlf. 62 88 52 26

Britt Elin Bråten, bre@ssb.no, tlf. 62 88 51 43

Samarbeid med NSD

SSB har inngått en avtale med NSD om videreformidling av anonymiserte data fra SSB til forskere.

Avtalen går i korthet ut på at NSD mottar aidentifiserte data fra SSB som NSD anonymiserer etter brukerens behov før utlevering. Forskere som ønsker å benytte seg av denne ordningen kontakter NSD direkte, tlf. 55 58 21 17

Publisering

www.ssb.no

På Statistisk sentralbyrås webtjeneste presenteres all ny statistikk, med nyhetsartikler, tabeller og figurer. Dagens statistikk oppdateres hver dag klokken 10.00. Webtjenesten presenterer også en rekke ulike statistikk- og analyseprodukter i elektronisk form. Tjenesten er gratis. Det er mulig å abonnere på de daglige frisingene av statistikk. Abonnementet kan begrenses til de enkelte emner eller statistikker. Registrering gjøres på www.ssb.no/abonnement/

SSBs publikasjoner

Serien Norges offisielle statistikk omfatter om lag 60 publikasjoner årlig, blant annet Statistisk årbok, Historisk statistikk og en rekke enkeltpublikasjoner innen de fleste emner. Utgivelser i denne serien er i første rekke tabellpublikasjoner med opplysninger om blant annet datakilder, metoder og standarder. Aktuell statistikk presenteres også i ulike temapublikasjoner, som Aktuelle befolkningstall, Aktuell utdanningsstatistikk og Barn og unge.

Mer utdypende analyser og kommentarer publiseres blant annet i Økonomiske analyser og Samfunnsspeilet.

Serien Sosiale og økonomiske studier er ene serie som først og fremst er rettet mot andre forskningsmiljøer. I Statistiske analyser publiseres statistikk og analyser rettet mot en større leserkrets. I tillegg utgis en rekke Rapporter knyttet til de enkelte statistikk-områder eller til forsknings- og analyseprosjekter. Vitenskapelig publisering av mer foreløpig art kommer i Discussion Papers. Seriene Notater og Documents brukes til mer internt rettede publikasjoner og publikasjoner med mindre spredning.

De fleste publikasjonene finnes også på nettet: www.ssb.no/publikasjoner

